

Türkiye'de 1965 yılından bu yana, başlangıçta düzensiz, son yıllarda ise biraz daha düzenli olmak üzere sayısal veriler derlenmektedir. Ancak, birkaç çalışma dışında kalanlarında derlenen konular arasında standartlaştırmaya henüz gidilemediği gözlenmektedir. Bundan dolayı, Türkiye'de periyodik olarak derlenmiş olsa da, pek çok sayısal veri çalışması arasında zaman dizini oluşturmak mümkün olamamaktadır.

NAZMI KOZAK

Türkiye'de turizmne yönelik dergiler ve sayısal veri kaynakları

Anatolia'nın bu sayısında Türkiye'de turizm sektörüne yönelik yayın yapan dergiler ve derlenen sayısal veri kaynakları incelenmektedir. Hem dergiler ve hem de sayısal veri kaynakları, aslında bir sektörün gelişiminin düzenli olup olmadığını ölçmede değerlendirmeye alınabilecek faktörler arasındadır. Çünkü, sektöre yönelik hazırlanan dergilerin incelenmesi ile sektörün istikrarı ölçülebileceği gibi, istatistiklerin düzenli ve farklı konularda derlenmesi de sektörün sayısal veri kaynaklarına olan ihtiyacını ölçmesi açısından önemli olmaktadır.

Turizm dergiciliğinin geçmişini Türkiye'de 1960 yıllara kadar götürmek mümkün olabilmektedir. Yani, turizmin bakanlık düzeyinde temsil edilmeye ve kalkınma planlarında konuyla ilgili düzenlemelerin yapılmaya başladığı dönemde çakişmaktadır. Turizm dergiciliğinin gelişme içerisinde olduğu dönem ile turizm sektörünün gelişme trendinin ivme kazandığı dönemler de çakişmaktadır. Son on yılda turizm sektörünün yaşamış olduğu sorunların turizm yayıncılığı alana yansıdığı da söylenebilir. Zira, sektörün bu dönemdeki sorunları, turizm dergilerinin de kısa süreli olmasına yol açmıştır. Zaten incelenen turizm dergilerinin önemli bir bölümünün 1-3 sayı arasında yaşam süresine sahip olduğu görülmektedir. Öte yandan son birkaç yıldır turizm sektöründe yaşanan kurumsallaşmanın etkileri turizm dergiciliği alanına yansımaktadır. Hemen her demek, vakıf veya kamu kurumu kendi faaliyetlerini kamuoyuna duyurmak amacıyla dergi çıkarma yoluna gitmektedir. Burada üzerinde önemle durulması gereken husus; Türkiye'de turizm ile ilgili yükseköğrenim düzeyindeki okulların sayısının önemli artışlar kaydetmesine rağmen, bu artışın turizm dergiciliği alanına hiç yansımamıştır.

Sayısal veri kaynaklarına gelince; bilindiği üzere sayısal veri kaynakları veya yaygın adıyla istatistikler, bir ülkenin çağdaş, demokratik ve açıklık politikaları ile birebir ilişkilidir. Zira, toplumların çağdaş, karmaşık ve çoğu zaman da belirsizliklerle dolu yapısı karşısında karar alıcıların rasyonel davranabilmeleri sayısal veri kaynaklarına olan ihtiyacı gündeme getirmektedir. Zaten dünya genelinde istatistiklerin derlenmeye başladığı dönemlerin devletlerin çağdaş yapılaşmalara girmeye başladıkları dönemlere rastladığı görülmektedir. Konuya turizm sektörü açısından bakıldığında da durum aynıdır. Turizm sektörünü geliştirmek, bu alana ayırdığı kaynaklarını rasyonel dağıtmak ve gelecekteki olası gelişmeleri önceden tahmin etmek isteyen yönetimlerlerin dayandıkları en önemli kaynak, istatistiklerdir.

Türkiye'de 1965 yılından bu yana, başlangıçta düzensiz, son yıllarda ise biraz daha düzenli olmak üzere sayısal veriler derlenmektedir. Ancak, birkaç çalışma dışında kalanlarında derlenen konular arasında standartlaştırmaya henüz gidilemediği gözlenmektedir. Bundan dolayı, Türkiye'de periyodik olarak derlenmiş olsa da, pek çok sayısal veri çalışması arasında zaman dizini oluşturmak mümkün olamamaktadır.

Öte yandan son yıllarda, asli işi istatistik derlemek olan Devlet İstatistik Enstitüsü ile Turizm Bakanlığı haricinde kalan bazı kuruluş ve kurumların turizm ile ilgili alanlarda sayısal veri derlemeye başlamasını, Türkiye turizm sektöründe sayısal verilerin karar almadaki öneminin anlaşılmasına başlandığı yolunda yorumlamak mümkündür.

Son olarak ise, hem turizm dergiliği ve hem de sayısal veri kaynaklarının bir arada bulunabileceği bir dokümantasyon merkezinin bulunmaması büyük bir eksikliklerdir. Özellikle önceki yıllarda derlenmiş pek çok sayısal veri kaynağını herhangi bir dokümantasyon merkezinde bulmak olanaksızdır. Turizm Bakanlığı'nın önceki dönemlerde (hatta şimdilerde bile) derlemiş olduğu bazı çalışmaları, bu bakanlığın kütüphanesinde bulamamak büyük talihsizliktir. Derginin izleyen sayfalarında incelenen sayısal veri araştırmalarının önemli bir çoğunluğu tek bir kütüphanede bulunamamaktadır. Hatta bazılarının Türkiye'de bulunabilen nüshaları bir-iki tanedir. Hazırlanan söz konusu çalışmanın hazırlanma nedeni de, Türkiye'de her geçen gün artan "turizm araştırmacı"larına, kolay kolay rastlayamayacakları sayısal veri kaynaklarının toplu dökümünü vermektir.